1)अनुसूचित जमातीच्या लाभार्थ्यांना शेतीस पूरक व्यवसायासाठी पशुधन पुरवठा – शेळी गटाचा पुरवठा (10+1)

ही एक वार्षिक योजना आहे ज्याअंतर्गत अनुसूचित जमातीच्या लाभार्थ्यांना **10+1 शेळी गट वाटप** करण्यात येतो.

- एका गटात **10 शेळ्या आणि 1 बोकड** दिला जातो.
- 1 शेळीची किंमत: ₹8,000
- 1 बोकडाची किंमत: ₹10,000
- एकूण गटासाठी खर्च: ₹1,03,545
    - शासन अनुदान (75%): ₹77,659
    - लाभार्थी हिस्सा (25%): ₹25,886

तीन वर्षांकरिता 10+1 शेळी गटासाठी ₹13,545 चा विमा काढणे अनिवार्य आहे.

लाभार्थ्यांची निवड करताना प्राधान्य:

1. दरिद्र रेषेखालील लाभार्थी
2. अत्यल्प भूधारक शेतकरी (1 हेक्टर पर्यंत भूधारक)
3. अल्प भूधारक शेतकरी (1 ते 2 हेक्टर पर्यंत भूधारक)
4. सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार व स्वयंरोजगार खात्यात नोंद असलेले)
5. महिला बचत गटातील लाभार्थी (वरील 1 ते 4 पैकी कोणत्याही प्रकारात येणारे)

2) अनुसूचित जाती-जमातीच्या लाभार्थ्यांसाठी दुधाळ जनावरांचे गट वाटप (वार्षिक योजना)

लाभार्थी वर्ग: अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती (आदिवासी व आदिवासी क्षेत्राबाहेरील)

योजना उद्देश:
दुधाळ जनावरांचा गट (2 जनावरे) वाटप करणे

---

1. संकरीत गाईंचा गट वाटप:

- प्रति गाय किंमत: ₹70,000

- एकूण 2 गाईंसाठी खर्च: ₹1,40,000
- शासन अनुदान (75%): ₹1,05,000
- लाभार्थी हिस्सा (25%): ₹35,000
- **3 वर्षांसाठी विमा रक्कम:** ₹16,850 (अनिवार्य)

---

2. मुरहा/जाफराबादी म्हशींचा गट वाटप:

- प्रति म्हैस किंमत: ₹80,000
- एकूण 2 म्हशींसाठी खर्च: ₹1,60,000
- शासन अनुदान (75%): ₹1,34,443
- लाभार्थी हिस्सा (25%): ₹44,815
- **3 वर्षांसाठी विमा रक्कम:** ₹19,258 (अनिवार्य)

लाभार्थ्यांची निवड करताना प्राधान्य (क्रमानुसार):

1. दारिद्र्यरेषेखालील लाभार्थी
2. अत्यल्प भूधारक शेतकरी (1 हेक्टरपर्यंत)
3. अल्प भूधारक शेतकरी (1 ते 2 हेक्टरपर्यंत)
4. सुशिक्षित बेरोजगार (रोजगार/स्वयंरोजगार कार्यालयात नोंद असलेले)
5. महिला बचत गटातील लाभार्थी (वरील 1 ते 4 पैकी)

3) अनुसूचित जातींच्या लाभार्थ्यांकडील शेळ्या, मेंढ्या व जनावरांसाठी औषध पुरवठा योजना

उद्देश:
अनुसूचित जातीच्या लाभार्थ्यांकडील शेळ्या, मेंढ्या, कोंबड्या व जनावरांना खालील सुविधा पुरवणे:

- **जंतनाशके पाजणे**
- **टीपणी करणे (टॅगिंग/चिन्हांकन)**
- **परजीवी किडींचे नियंत्रण करण्यासाठी उपाय योजना**

लाभार्थी पात्रता:

- लाभार्थी अनुसूचित जातीचा असावा.
- लाभार्थ्याकडे शेळ्या, मेंढ्या, कोंबड्या किंवा अन्य पशुधन असावे.

ही योजना जनावरांचे आरोग्य सुधारण्यासाठी आहे आणि लाभार्थ्यांना मोफत किंवा अनुदानित औषधे व उपाय योजना यांतून मदत केली जाते.

4) एकात्मिक कुकूट विकास कार्यक्रम (Integrated Poultry Development Program)

योजना प्रकार: वार्षिक योजना (सर्वसाधारण)

योजनेचा उद्देश:
शासन निर्णय व मार्गदर्शक सूचनांनुसार पात्र लाभार्थ्यांना 100 दिवसांचे ब्रॉयलर कोंबड्यांचे एक गट पुरवणे.

- **एकूण खर्च:** ₹29,500/-
- **शासन अनुदान (50%):** ₹14,750/-
- उर्वरित रक्कम लाभार्थीने भरायची आहे.

ही योजना विशेषतः ग्रामीण भागातील गरीब व बेरोजगारांना उपजीविकेचे साधन म्हणून कुकूटपालन व्यवसायास प्रोत्साहन देण्यासाठी राबवली जाते.

5) पशुसंवर्धनासाठी प्रदर्शन व मेळावे

या वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) पशुसंवर्धनासाठी प्रदर्शन व चार काढणे या योजनेतून जिल्हा परिषदेच्या अंतर्गत जिल्हा तर जळकोट, उदगीर, देवणी व लातूर येथे **४ पशु प्रदर्शनाचे आयोजन केले जाते**.

सदर पशु प्रदर्शनातः

- देवणी नर व मादी
- लालकंधार नर व मादी
- संकर जात मादी
- अन्य नर व मादी
- उस्मानाबाद शेळी (तीन पिलांसह)

या गटातून उत्कृष्ट पशुंची निवड केली जाते आणि त्यांना बक्षिसे दिली जातात.

पशु प्रदर्शन व मेळावे (लोक सहभाग आधारित)

ही जिल्हा परिषद उपकर्म योजना असून तालुका स्तरावर पशु प्रदर्शन व मेळावे आयोजित करण्यासाठीः

- **ग्रामपंचायतचा २५% लोकवाटा**
- **पंचायत समिती सेसचा २५% लोकवाटा**

हे भरल्यानंतरच जिल्हा तरतुदीतून ५०% रक्कम उपलब्ध करून दिली जाते.

सदर प्रदर्शनांमध्येही वर नमूद केलेल्या जातींमधून उत्कृष्ट पशुंची निवड करून बक्षिसे दिली जातात.

6) **दुभत्या जनावरांसाठी खाद्य उपलब्धतेसाठी सुधारणा कार्यक्रम / वैरण व पशुखाद्य कार्यक्रम**

या वार्षिक योजना (सर्वसाधारण) अंतर्गत **दुभत्या जनावरांसाठी खाद्य उपलब्धतेसाठी सुधारणा कार्यक्रम / वैरण व पशुखाद्य कार्यक्रम** राबवला जातो.

या अंतर्गतः

- **१ हेक्टर (२.५ एकर) क्षेत्रामध्ये वैरण उत्पादनासाठी १००% अनुदान** देण्यात येते.
- **रु. ४०००/- च्या मर्यादेत वैरणीच्या बियाण्यांचा/ठिबक सिंचनाचा पुरवठा** केला जातो.

सदर योजनेसाठी लाभार्थ्यांकडे **कमीत कमी ३ ते ४ जनावरे** असणे आवश्यक आहे.